

บทสรุปรายงานวิจัย สำหรับสมาชิกวุฒิสภา และกรรมาธิการ

Summary of Research Studies for Members of Parliament and Committees

มีนาคม ๒๕๕๖

- ❖ บทบาทห้วคณะแนนในการเลือกตั้งนายกองค้การบริหารส่วนต่าบล : คีศึกษาเฉพาะกรณีองค้การบริหารส่วนต่าบลผาเสวย อำเภอสมเตีจ จังหวัดกาฬสินธุ์
- ❖ การคีศึกษาเพื่อประเมินผลการแทรกแซงราคาสินค้่าเกษตร กรณีมันล้าปะหลัง
- ❖ การปรับต้วของเกษตรกรรมท้องถินก้การบรรเทาผลกระทบของการเปลียนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ❖ พฤติกรรมการเปิดรับและความต้องการของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน
- ❖ การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้อุเกษตรผสมผสาน

“วิจัยก้าวหน้า รัฐสภาก้าวไกล”

จัดทำโดย

**กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๗-๘**

สามารถเรียกดูเอกสารได้ที่
http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_ra.html

การเผยแพร่ความรู้ด้านงานวิจัยและพัฒนาของ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สามารถเข้าถึงได้ ๔ ช่องทาง ดังนี้

๑. บทสรุปรายงานวิจัยสำหรับสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร
(download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ([http://library2.
parliament.go.th/ejournal/e_ra.html](http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_ra.html))

๒. เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์รายเดือน (e-journal)
เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
(http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_rdnews.html)

๓. รายงานวิจัยฉบับเต็ม (full text) ที่ได้รับทุนสนับสนุน หรือจัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ebook/e_research.html)

๔. บทสรุปรายงานวิจัย สามารถรับฟังได้ในรายการวิจัยก้าวไกล ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง
และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คลื่น ๘๗.๕ เมกะเฮิร์ตซ์ เป็นประจำทุกวันเสาร์ เวลา ๐๗.๓๐ - ๐๘.๐๐ นาฬิกา

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทหน้าที่หลักในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมอบหมายความรับผิดชอบให้กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษาวิจัย และการเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาและสาธารณชน จากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจึงได้พิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม มานำเสนอในรูปแบบของจุลสาร ทั้งนี้ เพื่อให้ผลงานที่ได้มีการวิจัยไว้แล้ว ถูกนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ที่จะเกิดเพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการด้านต่างๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณา ร่างกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการพิจารณาสืบสวนสอบสวนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาทในแต่ละด้านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลอ้างอิงประกอบการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ อันจะส่งผลสำคัญต่อการตัดสินใจในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และป้องกันข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นได้ต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา จึงได้จัดทำเอกสารบทสรุปรายงานวิจัยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกรัฐสภา คณะกรรมการ ตลอดจนบุคลากรในวงงานรัฐสภา รวมถึงผู้สนใจทั่วไป โดยจัดทำและสรุปไว้ในรูปแบบของบทสรุปรายงานวิจัยที่มีความกระชับและชัดเจน เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาไปปรับใช้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติต่อไป

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

มีนาคม ๒๕๕๖

บทบาทห้วคณะนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

วิจัยโดย...รณชัย ภูตรี

เรียบเรียงโดย...วิมลรักษ์ ศานติธรรม วิทยากรชำนาญการ

การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจาก การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การแข่งขันเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งจำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือ โดยเฉพาะห้วคณะนซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเรียกคณะนเสียงจากประชาชนเพื่อนำไปสู่ชัยชนะในที่สุด การศึกษาคั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการจัดตั้งและควบคุมห้วคณะนของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ และเพื่อศึกษาบทบาทและวิธีการที่ห้วคณะนช่วยหาเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย ผู้สนับสนุนผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย และห้วคณะนที่สนับสนุนผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๒๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแบ่งออกเป็น ๓ ชุด และวิเคราะห์ข้อมูลจากประเด็นสำคัญของเนื้อหาแล้วนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

๑. วิธีการจัดตั้งและควบคุมห้วคณะนของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

๑.๑ วิธีการจัดตั้งห้วคณะนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะประชุมหารือกับทีมงานเลือกตั้งของตนเอง เพื่อประเมินจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่การเลือกตั้งทำการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเป็นห้วคณะนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชุมและจัดตั้งห้วคณะนที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาร่วมงาน และมีการกำหนดคุณสมบัติของห้วคณะนกำหนดบทบาทหน้าที่ของห้วคณะน

๑.๒ การควบคุมห้วคณะนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พบว่า มีวิธีการรักษาห้วคณะนของตนเองเอาไว้ เพื่อป้องกันการแย่งตัวหรือป้องกันไม่ให้ห้วคณะนเปลี่ยนไปทำงานให้กับคู่แข่งรายอื่นการสนับสนุนห้วคณะน เพื่อให้รักษาห้วคณะนเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การติดตามและตรวจสอบการทำงานของห้วคณะน เพื่อให้ปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ การจัดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ห้วคณะนหาเสียงให้แก่ผู้สมัครเลือกตั้ง การกำหนดค่าใช้จ่ายสำหรับใช้ในการดำเนินงานของห้วคณะน การขอความสนับสนุนในส่วนอื่น ๆ จากผู้ให้การสนับสนุนสำหรับให้ห้วคณะนใช้ในการดำเนินงาน และการสร้างความสัมพันธ์ในเรื่องของการเกื้อกูลอุปถัมภ์หรือผลตอบแทนที่ได้รับ

๒. บทบาทและวิธีการที่ห้วคณะนช่วยหาเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การทำงานเป็นห้วคณะนให้กับผู้สมัคร เมื่อเข้าร่วมการทำงาน จะมีการจัดประชุมและจัดเลี้ยงสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมรับฟังนโยบายของผู้สมัคร มีการทำงานอย่างเป็นทีม เป็นระบบและเป็นขั้นตอน มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับมอบหมาย และการปฏิบัติงานตามแผนหรือตาม

นโยบายที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน โดยการจัดโฆษณาประชาสัมพันธ์ร่วมกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การรวบรวมรายชื่อ และเลขที่บัตรประชาชนในการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร การให้การช่วยเหลือเล็กน้อย ๆ น้อย ๆ แก่ประชาชนในพื้นที่เพื่อเรียกคะแนนเสียง การตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของคู่แข่งตลอดเวลา การปล่อยข่าวลวงและแก้ไขข่าวที่จะสร้างความเสียหายแก่ผู้สมัคร และการซื้อสิทธิขายเสียงเพื่อให้ได้คะแนนมากที่สุด และในส่วนของผู้สนับสนุน จะให้การช่วยเหลือในลักษณะของการเป็นที่ปรึกษาและขอคำแนะนำในการหาเสียงเลือกตั้ง การสวดส่งดูแลหัวคะแนน การหาข้อมูลข่าวสารมาเสนอ โดยคาดหวังผลตอบแทนที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมเป็นหลัก

โดยสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางสำคัญในการรณรงค์เพื่อป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การป้องกันและลดบทบาทของหัวคะแนนเพื่อให้ประชาชนได้มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นตามสิทธิการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ เพื่อให้ได้คนดีมีความรู้ความสามารถในการบริหารท้องถิ่นต่อไป

ผลการศึกษา เรื่อง บทบาทหัวคะแนนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น หัวคะแนนมีบทบาทอย่างมากต่อคะแนนเสียงจากประชาชนหัวคะแนนเป็นบุคคลสำคัญในการที่จะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้คะแนนเสียงจากผู้ที่ไม่ออกเสียงเลือกตั้งจนสามารถชนะการเลือกตั้งได้ ดังนั้น ผู้สมัครคนใดสามารถหาหัวคะแนนได้ดีมากผู้สมัครผู้นั้นก็จะไม่ลำบากในการหาเสียงเลือกตั้งมากนัก ซึ่งผลการศึกษาเรื่องนี้จะประโยชน์ต่อคณะกรรมการการปกครอง คณะกรรมการการปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาประกอบการพิจารณาและกำหนดนโยบายในการเลือกตั้งการบริหารของระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

รณชัย ภูตรี. (๒๕๕๔). บทบาทหัวคะแนนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการวิจัย. วิทยาลัยการเมืองการปกครอง.มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การศึกษาเพื่อประเมินผลการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร กรณีมันสำปะหลัง

วิจัยโดย...ดร.ชาตรี ศิริสวัสดิ์ และคณะ

เรียบเรียงโดย...ปิยะวรรณ ปานโต วิทยากรชำนาญการ

มันสำปะหลัง (Cassava) เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศจากการส่งออกสินค้านี้ในแต่ละปีอย่างมากก็ตาม แต่สินค้ามันสำปะหลังก็มักประสบกับปัญหาด้านราคาและด้านการตลาดอยู่เสมอ ทำให้เกิดการผันผวนขึ้นลงของราคาและส่งผลกระทบต่อการลงทุนของเกษตรกร ทำให้รัฐบาลต้องหาแนวทางและวิธีการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการกำหนดมาตรการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับจำนำ ซึ่งใน พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๓ รัฐบาลได้เปลี่ยนมาตรการมาเป็นการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังโดยกำหนดราคาประกันจากต้นทุนการผลิตและหักค่าขนส่งแล้วคิดกำไรอีกไม่เกินร้อยละ ๒๕ และปริมาณไม่เกิน ๑๐๐ ตันต่อครัวเรือน ทั้งนี้เกษตรกรต้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกมันสำปะหลังและทำสัญญาโครงการประกันรายได้กับรัฐบาล โดยเกษตรกรสามารถขายผลผลิตมันสำปะหลังในตลาดปกติ และได้รับเงินชดเชยส่วนต่างของราคาประกันกับราคาเกณฑ์อ้างอิงในแต่ละช่วงเวลาที่เหมาะสม เกษตรกรสามารถเลือกช่วงเวลาแต่ต้องก่อนสิ้นสุดสัญญาที่ทำกับรัฐบาลเพื่อขอรับการชดเชย ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการแทรกแซงราคาสินค้าเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรได้ แต่อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้เช่นกัน

ดังนั้น การวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นการศึกษาสถานการณ์การผลิต และตลาดมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และศึกษามาตรการแทรกแซงราคามันสำปะหลังของไทยในอดีตและปัจจุบัน เพื่อประเมินผลโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหามันสำปะหลังเชิงนโยบาย การดำเนินการวิจัยจึงเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) คือ เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีประชากรเป็นเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรในเดือนมีนาคม ๒๕๕๓ กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด หนองคาย และอุดรธานี จำนวน ๔๐๐ คน ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

๑. สถานการณ์การผลิต การตลาด และผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีแปลงปลูกมันสำปะหลัง ๑ แปลง มีขนาดพื้นที่เฉลี่ย ๑๒.๖๕ ไร่ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายอาศัยน้ำฝน ส่วนเครื่องมือการเกษตรคือ รถไถเดินตาม เครื่องพ่นยา และเครื่องสูบน้ำ ส่วนแหล่งเงินทุนเกษตรกรครึ่งหนึ่งกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) รองลงมาคือ กองทุนหมู่บ้าน โดยปลูกในช่วงฤดูฝน (เดือนมีนาคม-มิถุนายน) มีการไถเตรียมดิน ๒ ครั้ง มีการเตรียมชนิดท่อนพันธุ์เกษตรศาสตร์ ๕๐ รองลงมาคือ พันธุ์ห้วยบง พันธุ์ระยอง และพันธุ์ศรีราชา ใช้วิธีการยกร่องก่อนปลูก ปัญหาสำคัญในการปลูกมันสำปะหลังคือ ภัยแล้ง ส่วนสถานการณ์การตลาดในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๒ ความต้องการใช้มันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการใช้มันเส้นเพื่อเป็นส่วนประกอบของอาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ได้แก่ การผลิตมันเส้น การผลิตมันอัดเม็ด และการผลิตแป้งมันสำปะหลัง เป็นต้น

๒. มาตรการแทรกแซงราคามันสำปะหลังของไทยในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งรัฐบาลได้มีมาตรการแทรกแซงราคามันสำปะหลังด้านสนับสนุนปัจจัยการผลิตมีมาตรการย่อยในอดีตคือ ๑) การให้สินเชื่อผ่าน ธ.ก.ส. ๒) มาตรการพัฒนาพันธุ์มันสำปะหลังโดยกรมวิชาการเกษตร ๓) มาตรการแจกท่อนพันธุ์มันให้แก่เกษตรกร ๔) นโยบายลดพื้นที่ปลูก และ ๕) การกำหนดเขตเศรษฐกิจมันสำปะหลัง ส่วนมาตรการส่งเสริมการลงทุนใช้บัตรส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการแปรรูปมันอัดเม็ดแข็ง แป้งมัน แป้งมันแปรรูป และสารความหวานจากแป้ง เพื่อสนับสนุนการส่งออกและการเพิ่มมูลค่าของมันสำปะหลัง รวมทั้งเป็นการยกระดับราคาในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว ส่วนมาตรการส่งออกในปัจจุบันมี ๕ มาตรการคือ ๑) มาตรการจัดสรรโควตาส่งออก สหภาพยุโรป ๒) มาตรการแรงจูงใจให้ผู้ส่งออกคือ การกำหนดสัดส่วนโควตาพิเศษเพื่อจูงใจให้ผู้ส่งออก ๓) มาตรการอุดหนุนการส่งออก ซึ่งมีทั้งการจ่ายเงินอุดหนุน การส่งออกแก่ผู้ส่งออกที่รับซื้อหัวมันสดในราคาที่รัฐกำหนดและดำเนินการจ่ายเงินอุดหนุนช่วยเหลือการเก็บรักษา ๔) การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้ามันสำปะหลังเป็นสินค้ามาตรฐาน และ ๕) การกำหนดราคาขั้นต่ำของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกซึ่งปัจจุบันยกเลิกไปแล้ว ส่วนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในปัจจุบัน เช่น รัฐเข้าไปแย่งซื้อหัวมันสดกับพ่อค้าด้วยวิธีการรับจำนำหัวมันสดจากเกษตรกร แล้วนำมาแปรรูปและสต็อกผลผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไว้เพื่อระบายออกสู่ตลาดในปลายฤดู หากราคากลางปลายฤดูสูงกว่าราคาที่รับจำนำเกษตรกรสามารถไถ่ถอนสินค้าที่จำนำได้ รวมถึงการดำเนินการจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังของกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้ เป็นต้น

ผลการศึกษา เรื่อง การศึกษาเพื่อประเมินผลการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร กรณีมันสำปะหลัง นั้นจึงเป็นการแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังเพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไขในเชิงนโยบาย ทั้งนี้ ผลการวิจัยเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อวงงานในรัฐสภาในการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการให้กับ คณะกรรมาธิการการส่งเสริมราคาผลผลิตเกษตรกรรมที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการนำสภาพการณ์ปัญหา มาแก้ไข รวมทั้งเสนอต่อภาครัฐในการกำหนดนโยบายแก้ปัญหาราคามันสำปะหลังอย่างเป็นระบบ มิใช่แก้ปัญหาเฉพาะเรื่องราคาแต่ต้องแก้ปัญหาเรื่อง ดิน น้ำ พันธุ์มันสำปะหลัง ฯลฯ หากเกิดกรณีปัญหาราคามันสำปะหลังตกต่ำ รัฐควรเลือกเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา เช่น การประกันราคาหรือการประกันรายได้ เป็นต้น เพื่อมิให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน

เอกสารอ้างอิง

ชาตรี ศิริสวัสดิ์ และคณะ. (๒๕๕๔). การศึกษาเพื่อประเมินผลการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร กรณี

มันสำปะหลัง. เอกสารบทสรุปสำหรับผู้บริหารงานวิจัยที่ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕.

กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

การปรับตัวของเกษตรกรรวมทั้ง กับการบรรเทาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

วิจัยโดย...วิษชุดา สร้างเอี่ยม

เรียบเรียงโดย...นารีลักษณ์ ศิริวรรณ วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นประเด็นปัญหาในระดับโลกและระดับชาติ ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อภาคเกษตรกรรมของประเทศไทยได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อเกษตรกรในระดับท้องถิ่น ประเด็นปัญหานี้ยังไม่มีมาตรการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในภาครัฐ เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรการดำเนินการเกี่ยวกับการบรรเทาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการทำการเกษตร อย่างไรก็ตาม ในระดับท้องถิ่นเองนั้น เกษตรกรได้มีการดำเนินการปรับตัวเพื่อรับมือกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศดังกล่าว การปรับตัวของเกษตรกรรวมทั้งนี้นั้นมีความสำคัญต่อการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ในขณะเดียวกัน ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์เชิงประจักษ์ระหว่างการปรับตัวของเกษตรกร ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับท้องถิ่น และการบรรเทาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกร ซึ่งเป็นความพยายามของภาครัฐที่จะลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับโลก

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างความเปราะบางและปริมาณก๊าซเรือนกระจกสุทธิในพลวัตการปรับตัวและการบรรเทาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกรในท้องถิ่น โดยอาศัยการลงพื้นที่เกษตรกรรวมทั้งในภาคเหนือของประเทศไทยจำนวน ๓ หมู่บ้านเป็นการศึกษางานวิจัยนี้เน้นศึกษาแนวทางการปรับตัวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณก๊าซเรือนกระจก และแนวทางการบรรเทาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคเกษตรกรรมของภาครัฐ อันได้แก่ การอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็วและการไถกลบตอซังข้าว ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความเปราะบางของเกษตรกรในพื้นที่สูงและพื้นที่ราบตามลำดับ การวิจัยภาคสนามนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ อาศัยเครื่องมือการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณะเป็นหลัก ได้แก่ การสังเกตการณ์ การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบรายการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่เน้นคำถามปลายเปิดเป็นหลัก

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปรับตัวของเกษตรกรที่มีความเปราะบางต่างกันส่งผลต่อปริมาณก๊าซเรือนกระจกสุทธิต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างของปัจจัยระบบนิเวศการเกษตรและระบบเศรษฐกิจการเกษตร กล่าวคือ เกษตรกรที่มีความเปราะบางสูงกว่าโดยเปรียบเทียบส่วนใหญ่จะเลือกแนวทางการปรับตัวในระยะสั้น อาทิ การเพิ่มปริมาณปุ๋ยไนโตรเจนที่ใช้ และการขยายพื้นที่เพาะปลูก ที่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของปริมาณก๊าซเรือนกระจกสุทธิ ในทางตรงข้าม เกษตรกรที่มีความเปราะบางต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบจะเลือกแนวทางการปรับตัวในระยะยาว ได้แก่ การเปลี่ยนระบบการผลิตจากพืชไร่เป็นไม้ยืนต้น ที่จะทำให้ปริมาณก๊าซเรือนกระจกสุทธิลดลง ส่วนแนวทางการบรรเทาผลกระทบของภาครัฐนั้นในภาพรวมสามารถลดความเปราะบางของเกษตรกรรวมทั้งนี้ได้ อย่างไรก็ตาม กลไกของสถาบันทางสังคมการเมืองในระดับท้องถิ่นนั้นก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ โดยเกษตรกรกลุ่มที่มีความเปราะบางต่ำกว่า โดยเปรียบเทียบนั้นมีแนวโน้มที่จะเข้าถึงและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ มากกว่าเกษตรกรที่มีความเปราะบางสูงกว่า ที่น่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายของการบรรเทาผลกระทบ เนื่องจากมีแนวโน้มที่จะปรับตัวไปในทิศทางเกษตรคาร์บอนสูง

แนวนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของภาครัฐในปัจจุบันที่เน้นการบรรเทาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากกว่าการส่งเสริมปรับตัวของเกษตรกรจึงเป็นการส่งเสริมความขัดแย้งระหว่างกันของความเปราะบางและปริมาณก๊าซเรือนกระจกสุทธิในพลวัตการปรับตัวและการบรรเทาผลกระทบให้ขยายวงกว้างมากขึ้น นัยเชิงนโยบายจากผลการวิจัยนี้ คือ ภาครัฐควรดำเนินนโยบายที่เน้นการส่งเสริมการปรับตัวโดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่มีความเปราะบางสูง ทั้งนี้ แนวนโยบายดังกล่าวจะเอื้อต่อการสอดรับกันระหว่างผลของการปรับตัวในระดับท้องถิ่นและผลของการบรรเทาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับประเทศ โดยสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตไปสู่การเกษตรคาร์บอนต่ำ ที่เป็นการลดความเปราะบางของเกษตรกรรวมทั้งสิ้นไปพร้อมกัน

ผลการวิจัยเรื่องนี้ เป็นประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาโดยคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหของระบบการเกษตรในประเทศโดยเฉพาะในด้านการเตรียมความพร้อมในเรื่องภูมิอากาศ และคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการพิจารณาเกี่ยวกับการคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม เสนอให้รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐดำเนินการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

วิชชุดา สร้างเอี่ยม และคณะ. (๒๕๕๕). การปรับตัวของเกษตรกรรวมทั้งสิ้นกับการบรรเทาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พฤติกรรมการเปิดรับและความต้องการของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน์

วิจัยโดย...ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ

เรียบเรียงโดย...จันทรม สีหาบุญลี วิทยากรชำนาญการ

สื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลและเกี่ยวข้องกับเด็ก ตั้งแต่วัยทารกจนถึงเยาวชน ดังนั้น การร่วมกันสร้างและบั่นให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณค่า จึงหมายถึง การร่วมกันดูแลสื่อโทรทัศน์ให้เป็นที่สื่อสีขาวที่เด็ก ๆ เข้าถึงได้อย่างบริสุทธิ์ และสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ประกอบกับมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้จัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ (Rating) เช่น เนื้อหาของรายการที่เด็กควรได้รับคำแนะนำเป็นพิเศษ คือ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและพฤติกรรมที่มีความรุนแรง การแสดงออกเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น จึงได้มีการจัดทำโครงการเพื่อเด็กไทยใส่ใจสื่อ (Children's Media Monitor) เพื่อร่วมเฝ้าระวังรายการโทรทัศน์และโฆษณาในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กว่ามีเนื้อหาเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด สำหรับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในเรื่องนี้ เพื่อสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนออยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันของเด็ก เพื่อสำรวจความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนออยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน และเพื่อสำรวจความต้องการของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน์ โดยดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจจากเด็กอายุระหว่าง ๖-๑๒ ปี จากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวน ๑,๖๐๐ คน

ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง ๖-๑๒ ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีร้อยละ ๕๕.๙ และอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทั่วไปพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา บิดาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา/ทำไร่/ทำสวน ซึ่งมีร้อยละ ๒๕.๗ ส่วนมารดาส่วนใหญ่ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ซึ่งมีร้อยละ ๒๘.๗ สำหรับการเปิดรับชมโทรทัศน์ ในวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมโทรทัศน์ในช่วงค่ำ (๑๘.๐๐-๒๑.๐๐ น.) ส่วนในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ส่วนใหญ่เปิดรับชมโทรทัศน์ในช่วงเช้า (๐๖.๐๐-๐๙.๐๐ น.) ทั้งนี้ ส่วนใหญ่รับชมโทรทัศน์กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งมีร้อยละ ๔๓.๘ ที่เคยได้รับคำแนะนำจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการชมโทรทัศน์ ซึ่งมีมากถึงร้อยละ ๙๒.๓ ส่วนคำแนะนำที่ได้รับจากผู้ปกครอง อันดับแรก ได้แก่ (๑) อย่านอนดึก ร้อยละ ๖๑.๖ (๒) อย่ายุติโทรทัศน์ใกล้ ร้อยละ ๕๗.๒ และ (๓) ห้ามดูโทรทัศน์หลัง ๓ ทุ่มในวันธรรมดา ร้อยละ ๒๗.๑ ทั้งนี้ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่รู้จักรบบการจัดเรตติ้งรายการโทรทัศน์ ซึ่งมีมากถึงร้อยละ ๗๙.๙ โดยส่วนใหญ่เห็นว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในปัจจุบันโดยภาพรวมมีคุณภาพดีอยู่แล้ว และประเภทรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ควรเพิ่มขึ้นมากที่สุด ได้แก่ รายการสารคดีโทรทัศน์สำหรับเด็ก ร้อยละ ๖๔.๔ รายการข่าวของเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๖๓.๗ และรายการการ์ตูน ร้อยละ ๖๑.๘ และผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ดังนี้

- ๑) ควรพิจารณาเพิ่มสัดส่วนของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ในส่วนของรายการข่าวของเด็กและเยาวชน รายการสารคดีสำหรับเด็ก และรายการการ์ตูน
- ๒) ควรมีการเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อโทรทัศน์ให้กับเด็กอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา

๓) ควรมีการเสริมสร้างให้มีความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับธรรมชาติในการเปิดรับชมโทรทัศน์ของเด็ก และแนวทางการให้คำแนะนำแก่บุตรหลานที่อยู่ในวัยเด็ก

สำหรับข้อมูลของการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวนี้ คณะกรรมการการกฤษฎาหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ และคณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค สามารถนำมาพิจารณาประกอบการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนกฎหมายที่จำเป็นต่อการควบคุมสื่อรายการโทรทัศน์ให้มีความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนของไทย เพื่อให้เด็กไทยเป็นเยาวชนคนดีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ. (๒๕๕๔). พฤติกรรมการเปิดรับและความต้องการของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน์. [ออนไลน์] วันที่ค้นข้อมูล ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/>.

การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

วิจัยโดย...รศ.ดร.สุพจน์ แสงเงิน

เรียบเรียงโดย...สิฐสร กระแสร์สุนทร วิทยากรชำนาญการ

การเกษตรผสมผสานเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดความสมดุลของการพัฒนาเพราะเป็นระบบเกษตรที่มีการเพาะปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์นานาชนิดอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ภายใต้การเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ชุมชนบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เป็นชุมชนต้นแบบที่ดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสานขึ้น ดังนั้น การศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและวิธีในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสานแบบมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีชุมชนบางใหญ่เป็นต้นแบบจึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอื่น ๆ เพราะศูนย์การเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสานแบบมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง เยาวชน คนในชุมชน และประชาชนทั่วไป สำหรับมาศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสานของชุมชนบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสานชุมชนบางใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาได้ข้อค้นพบสรุปได้ดังนี้

๑. ความต้องการการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน พบว่า ๑) โครงการนี้เริ่มต้นจากการทำสวนเกษตร ซึ่งเป็นสวนเกษตรแบบผสมผสานพืชผักและผลไม้หลากหลายชนิดเพื่อรับประทานเองและเก็บขายตลอดทั้งปี การดำเนินงานของสวนเกษตรดังกล่าวได้ดำเนินการไปตามสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ๒) สมาชิกในชุมชนและนักศึกษาสาขาวิชาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้ชักชวนให้สวนเกษตรเข้าร่วมวางแผนทำกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่สนใจที่เข้ามาศึกษาหาองค์ความรู้ ๓) แนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสานจะจัดตั้งโดยมีหลักการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้เข้ามาศึกษาดูงาน เรียนรู้ในเชิงปฏิบัติและทฤษฎีอย่างถูกต้องตามกระบวนการของแต่ละฐานการเรียนรู้ และ ๔) จากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน และนักศึกษาพบว่า มีความต้องการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสานขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดกิจกรรมในเชิงสาธิต เกิดความรู้เชิงประจักษ์และเป็นรูปธรรมมากที่สุด

๒. รูปแบบการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสาน มีฐานการเรียนรู้ ๘ ฐานการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละฐานจะให้ความรู้และตัวอย่างของความรู้ประจำฐาน ดังนี้ ๑) ฐานพืชสวน เป็นฐานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชสวนในท้องร่องของสวน และมีการเลี้ยงปลาในร่องน้ำในสวนที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน ๒) ฐานพืชสวนครัว เป็นฐานตัวอย่างการปลูกพืชสวนครัวที่จำเป็นในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้ในการปรุงอาหารเพื่อเป็นการลดรายจ่าย และเป็นตัวอย่างของการพึ่งพาตัวเอง ๓) ฐานการเลี้ยงปลา เป็นฐานที่ใช้เลี้ยงปลาใน ๒ ลักษณะคือการเลี้ยงปลาในบ่อ และการเลี้ยงในกระชัง ๔) ฐานเพาะชำ เป็นฐานที่มีการเพาะขยายและชำต้นพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ก่อนที่จะนำไปปลูกถาวร ๕) ฐานปุ๋ยชีวภาพ เป็นฐานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำส้มควันไม้ ๖) ฐานสมุนไพรเป็นฐานการเรียนรู้ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรที่เป็นพืชที่มีอยู่ในชุมชนบางใหญ่ ๗) ฐานทุเรียน เป็นฐานการเรียนรู้ที่ให้ความรู้และประวัติความเป็นมาของทุเรียนจังหวัดนนทบุรี และ ๘) ฐานแปรรูปอาหาร เป็นฐานที่ดำเนินการสาธิตการแปรรูปผลผลิตจากผลไม้และปลาที่เลี้ยงไว้ ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม

๓. การศึกษาปัญหาอุปสรรคในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรผสมผสานชุมชนบางใหญ่ มีดังนี้

- ๑) สภาพพื้นดินเป็นที่ลุ่มน้ำขัง เมื่อเกิดฝนตกน้ำระบายไม่ทันก่อให้เกิดน้ำท่วมขัง
- ๒) วัชพืชเติบโตอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดสภาพรก และวัชพืชมีแมลงศัตรูอาหารจากพืชในสวน
- ๓) สถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรแบบผสมผสานเป็นพื้นที่ของเอกชน จึงไม่สามารถดำเนินการให้สมบูรณ์แบบตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดได้
- ๔) สมาชิกในชุมชนมีเวลาน้อยในการร่วมกิจกรรมในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรผสมผสาน
- ๕) ระดับน้ำในบ่อตื้นเขินไม่เหมาะที่จะเลี้ยงปลาขนาดใหญ่
- ๖) ขาดความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ในการนำมาใช้พัฒนาฐานการเรียนรู้ และ
- ๗) การมีส่วนร่วมในการดูแลบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรผสมผสานมีน้อย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐสภาโดยสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานให้กับคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการการปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการการศึกษา โดยคณะกรรมการดังกล่าวสามารถนำผลการวิจัยเรื่องนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการให้คำแนะนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านเกษตรกรรมในท้องถิ่นต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการศึกษาในสาขาวิชาการเกษตร โดยต้องศึกษาและนำรูปแบบวิธีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรผสมผสานของชุมชนบางใหญ่ ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งอาจต้องประยุกต์ให้เหมาะสมกับชนิดของพืชผลทางการเกษตร และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรรวมถึงนักศึกษาสาขาเกษตรกรรมในพื้นที่ได้รับความรู้ และมีส่วนช่วยพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

สุพจน์ แสงเงิน. (๒๕๕๔). การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรกร

ผสมผสาน. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.